బొమ్మల పెళ్ళి

"తుమ్ములా తుమ్మలా? రెండూ ఉన్నాయి. మీరేది చెప్పమంటే అది చెపతాను" అన్నాది ముత్తవ్వ.

"తుమ్ముల మాటే," అన్నాది ముని మనమరాలు. తుమ్ములమాట తొంభై సార్లు మునిమనమరాలు వింది. విన్నదే వినడం దానికి సరదా. చెప్పిందే చెప్పడం ముత్తవ్వకి సరదా.

"అలాగ చెప్పండి. తుమ్మల తగాయిదా గొడవ గొడవగా ఉంటుంది. మా వూళ్ళో తుమ్మడివికోసం మా చిన్నతనంలో రామ రావణ యుద్ధం అయిపోయింది. దాంట్లో వ్యవహారపు పేచీలు ఇన్నీ అన్నీ కావు. ఇద్దరు చచ్చిపోయారు. పాతిక ముప్పై మందికి గాయాలు తగిలి రక్త మండలాలై పోయాయి. అదుగో, ఆ దొమ్మీ అయినాకే మా నాన్న కట్టు కాసులపేరు మా అమ్మకి చేయించాడు. అందులోకి ఆ రామునాయు డున్నాడే వాడు రావణాసురుడే. "వాడికి పుట్టిన పోయికాలం బుద్ధి ఇంతా అంతా కాదు" అంటూ ముత్తవ్వ తుమ్మ డొంకల్లోకి పోయింది.

"తుమ్మలు కాదు తుమ్ములు" అన్నాడు మునిమనవఁడు.

"అలా గేదో చెప్పండి, మరి" అన్నాది ముత్తవ్వ.

"బాగా చెప్పు, బాగా చెప్పితే పొద్దున్నే నీకు దోర జామికాయలు బోలెడు కోసిపెడతాను" అన్నాడు మనవడు. ముత్తవ్వ వొళ్లు వాడిలి పోయినా, దృష్టిమాంద్యం వొచ్చేసినా పళ్లుమాత్రం ఊడలేదు. దోర జామికాయలు ఉడతలాగ ఎన్నిచ్చినా అంత చక్కగాను కొరుక్కు తింటుంది.

"రుధిరోద్గారినామ సంవత్సరానికి రుధిరోద్గారినామ సంవత్సరం అరవైఏళ్ళు. ఇది ఈశ్వరనామ సంవత్సరం. రుధిరోద్గారి, రక్తాక్షి, క్రోధన," అని ముత్తవ్వ వేళ్ళు లెక్కపెట్టింది.

"ధాత, ఈశ్వర ఇవి పదిహేనేళ్ళు. డెబ్భై ఐదేళ్ళు అప్పుడే అయిపోయింది. అంతా నిన్న మొన్నలాగుంది! అప్పుడు నేనింకా ఏడేళ్ళదాన్ని. గోచీ పెట్టుకుని ఊరంతా తిరిగేదాన్ని." "ఛీఛీ తవ్వా! గోచీ పెట్టుకు తిరిగేదానివా?" అని పరమ అసహ్యంతో మునిమనవడు అడిగేడు. ముత్తవ్వ వాళ్ళమ్మమ్మకి అమ్మ. మునిమనవలంతా తవ్వా తవ్వా అని పిలిచేవాళ్ళు.

"తవ్వని కాకపోతే సోల నౌతాన్రా?" అని ముత్తవ్వ పొంగిపోతూ అలాగ పిలిస్తేనే సంబరపడిపోయేది.

"ఛీ ఛీ ఏం? అంచక్కా గోచీలు పెట్టుకునే వాళ్ళం. ఎంత పెద్దింటి పిల్లలైనా గోచీలే! చిన్నపిల్లలకి వొంటినిండా బట్టలేమిటి నానెత్తి! పసుపులు రాసుకొని దబ్బపండులాగ మిసమిసలాడుతూ వొళ్ళంతా కనబడి తేనే ఆ ఈడు పిల్లలకి అందం. ఓ పెళ్ళిళ్ళకీ, పేరంటాలకీ, కార్యాలకీ, కథలకీ వెళ్ళినప్పుడు లంగాలూ కబ్బాలూ తొడుక్కునేవాళ్ళం. ఇప్పు డంతా తెనుగు మీరిపోయారు."

"గోచీల గొడవలో పడకు" అన్నాడు మునిమనవఁడు.

"తవ్వ అలాగే చెపుతుంది. చెప్పు చెప్పు తవ్వా" అన్నాది ముని మనవఁరాలు. కణకణలాడుతున్న నిప్పులతో పెద్ద మట్టికుంపటిని మధ్య పెట్టుకుని తవ్వా మనవఁలు తెల్లవారుఝూమున వెచ్చగా కూచున్నారు. తవ్వ తాపీగా ప్రారంభించింది.

"ఊళ్ళోకి ఎరకలాళ్ళు కర్ణపిశాచి వున్నట్టు నల్లపూసలూ, పట్టు దారాలూ తీసుకొచ్చారు. వొడ్లు వెలపెట్టి పుచ్చుకున్నాం."

"వొడ్లంటే ?" మునిమనవఁడు అడిగేడు.

"వొడ్లంటే తెలియదురా నాగమ్మా. ఇప్పుడు పట్నాల్లో పిల్లలకి ఏమీ తెలియవు. వొడ్లంటే ధాన్యం. వెలపెడితేనే ఏ వస్తువైనా కొను క్కోడం. ఎర్రని రాగిడబ్బు కంటబడేది కాదు. గరిసెలకొద్దీ, పుట్లకొద్దీ యింటినిండా దినుసులుండేవి. ఎన్నిపుట్లు కొలిచిపోసినా కోవఁటి పదిరూపా యలు చేతిలో పెట్టేవాడుకాదు. సంవత్సరానికి ఐదురూపాయలు-ఐదంటే ఐదురూపాయలు-పన్ను కట్టుకోలేక మా మేనమామ ఏభై ఎకరాల భూమి వొదులుకున్నాడు."

"తవ్వా తవ్వా తుమ్ములమాట మరిచి పోతున్నావు" అన్నాడు మునిమనవడు.

"తవ్వ అలాగే చెపుతుంది. చెప్పు చెప్పు తవ్వా," అంది మునిమనవరాలు.

"నీకేంపోయింది జేగంట వేళైపోతుంది" అన్నాడు మనవఁడు. వాళ్ల నాన్నగారు నట్టింట్లో ధావళి కట్టుకుని, ధావళీ కప్పుకుని, దేవుఁడు పట్టుకెదురుగ్గా కూర్చుని కలియుగే ప్రథమపాదే' అని ఏనాడో దేవతార్చన సంకల్పించాడు. వాళ్ళమ్మా బామ్మా రెండు పెడాపొయ్యలు బండెడు కఱ్ఱలతో ముట్టించి వంట వండేస్తున్నారు తెల్లవారుఝామున రోజూ పిండివంటతో వంట వండుకుని దేవతా నైవేద్యాలు పెట్టి సూర్యోదయానికి పూర్వమే ధనుర్మాసమంతా భోజనాలు చేసేవారు. వాళ్ళనాన్న జేగంట కొట్టరా అంటే పూజపూర్తయి భోజనం దగ్గిర పడ్డారన్నమాటే.

ముత్తవ్వ మళ్లీ మొదలెట్టింది.

"ఇత్తడిరేకుయిచ్చి కంసాలిని పుస్తెలు చెయ్యమన్నాము. అలాగే నమ్మా అని కంసాలి నిలుచున్నపాళంగా మధ్యని ఎఱ్ఱపొళ్ళు వేసి పుస్తెలు చేసిపెట్టేడు."

"కంసాలికి వొడ్లు యిచ్చారా?" అన్నాడు మునిమనవఁడు. ముత్తవ్వ మొహంమీది ముడతలన్నీ గర్వంతో నిండిపోయాయి. తొంభైయేళ్ల తొక్కు పులికోచలాగ మొహం పెట్టుకుని చెప్పింది.

"వొడ్లు యివ్వడం ఖర్మమేం? ఊళ్ళో కంసాలి వూరికే చేసి పెట్టేడు. మా నాన్న మరెవ్వరూ కాదు కరణంగారు. గడగడలాడిపోయేవారు. అధికార్లంతా మాఇంట్లోనే బస. అంతా వెట్టిచాకిరి చెయ్యవలసిందే. ఏదికావలసి వచ్చినా కాకిచేత కబురంపితేచాలు బెల్లపుదిమ్మలు, నేతికుండలు సర్వం దినుసులన్నీ వొచ్చిపడిపోయేవి. శుభకార్యమంటే ఇహ చెప్పతరంకాదు. మా నాన్న ఏలుబడి మాగొప్ప ఏలుబడి. జిల్లాకే పేరు మోసి పోయేడు. ఏనాడున్నాడో ఏలోకంలో ఉన్నాడో! ఎక్కడికేను వెళ్లేడంటే రెండెడ్ల సవారీబండి ఘల్లు ఘల్లు మని మువ్వలు మోగుతూ ఠీవిగా వెళ్లేది. ముందు దివిటీలు పట్టుకుని ఇద్దరు చాకళ్లు పరిగెత్తేవారు. వెయ్యిమంది వెంటవెళ్లేవారు. ఇదిగో మా అన్నదమ్ములు చేజేతులా మిరాసీ

వొదులుకుని ఉద్యోగాల్లో ప్రవేశించారు. ఖూరెల్లోనూ, బొబ్బట్లలోనూ గిన్నెడేసినెయ్యి దిమ్మరించుకొనేవాళ్లం - ఈ తరవాత పప్పు వొణ్ణం లోకి మిలిగరిపెడు నెయ్యికి మొహంవాచి పోతున్నాము.

"తవ్వా తవ్వా నేతుల గొడవలో పడిపోయావు" అన్నాడు ముని మనవడు.

"చెప్పు చెప్పు తవ్వా" అన్నాది మునిమనవరాలు.

"ఏం చెయ్యమన్నావురా! మా తండ్రులనాడు నేతులు తాగేము. జ్ఞాపకమొస్తే వళ్ళు ఝల్లుమంటుంది. మా తాతతండ్రుల యిల్లు తాటేకుల మిద్దెయిల్లే. వాస తరవాత వాస, వాస తరవాత వాస. నాలుగువాసల ఇల్లు ముప్పైరెండు గదులుండేవి. మా తండ్రులనాటిదాకా సమిష్టిగా ఏకకుటుం బమే. నిత్యం పెళ్లివారిల్లులా గుండేది. వొణ్ణం ఎప్పుడూ బిందెలతో వార్చడమే. ఆ వంటలూ వార్పులూ ఇప్పుడు లేనేలేవు. ఆడవాళ్లలో ఆ జవసత్తువలూ లేవు. ఆ మనుషులూ ఆ అభిమానాలూ అన్నీ వెళ్లి పోయాయి. ఆ యింట్లో మా ఆడపిల్లలకి వేరే బొమ్మరిల్లు ఉండేది. ఆడ పిల్లలు బొమ్మల పెళ్ళిళ్ళు చేసుకుంటారని పెద్దవాళ్లే బొమ్మరిల్లు కట్టిం చారు. లక్కస్తంభాలతో పెద్దపందిరీ, పందిరికింద పెళ్లితీనూ మా తాతల నాటి నుంచీ ఉంది. మా తాతల అప్పచెల్లెళ్ళు, మా మేనత్తలు వాళ్ల నాడు వాళ్ళు ఎన్ని పెళ్లిళ్లో ఆ పందిట్లో చేసుకున్నారు. మానాడు మేమూ చేసుకున్నాము. బొమ్మలపెళ్ళి బొమ్మలపెళ్ళిలాగ చేసేవాళ్లమా? నిజం పెళ్లి లాగే యధావిధిగా అన్నితంతులూ జరిపి ఐదురోజులూ పెను ప్రళ యంగా చేసేవాళ్ళము.

రుధిరోద్గారినామ సంవత్సర వైశాఖ బహుళ విదియ ఆదివారం మా అక్కయ్య వివాహం నిశ్చయమైంది. ఆ పెళ్లిలోనే నా ఆడబొమ్మకి మా వొదిన మొగబొమ్మకి పెళ్లి చెయ్యడానికి నిశ్చయ తాంబూలాలు మా వొదిన నేనూ ఇచ్చుకున్నాము. పందిట్లో మా అక్కయ్య పెళ్లి అయిన మరి నాలుగు ఘడియలకి మేము మంచి ముహూర్తం చేశాము. మా బొమ్మల పెళ్లికి ఒక టకోరామేళం పీరణాలతో సహా మా నాన్న ప్రత్యేకం ఏర్పాటు చేయించారు-పిల్లలు సరదాపడుతున్నారంటే మానాన్న కొండమీది కోతిని తెప్పించి అక్కడ పెట్టేవాడు. పెళ్లికి కావలసిన సమస్త వస్తుజాలం

బొమ్మరింట్లో ఉండేది. ఊరేగించడానికి మా ముసలమ్మలనాటి లక్కపల్లకీ మీదాకా ఉంది.

ఏత గంగడు లేతతాటిమట్ట కొట్టి తెచ్చి పెట్టేడు. పచ్చగా బంగారంలాగ మెరుస్తున్న వెడల్పాటి తాటిరేకులతో బొమ్మల్ని చేశాము."

"అబ్బా! ఇంత పెళ్ళి తాటాకు బొమ్మలకా?" అని ఏవగించుకున్నాడు మునిమనవడు.

"తాటాకులైతేనేం? దర్జీదగ్గరకెళ్లి పట్టుపరికిణీ కబ్బా పెళ్లికూతురుకీ, చెమ్కీ ముఖమల్లు కోటు పెళ్లికొడుక్కీ కుట్టించి తొడిగేము. ఐతే అవి ఎదురు సన్నాహానికి ముత్యాల పల్లకీలో ఊరేగించటానికి మాత్రమే. మధుపర్కాలు కట్టిన దగ్గరనుంచీ-దీక్షావస్త్రాలు కదూ-వాటితోటే ఊరేగించేవారము. పసుపు నలుగులు పెట్టి మంగళ స్నానాలు చేయించిన దగ్గరనుంచి తాటేకుబొమ్మలైనా కళకళలాడుతూ ఎంత బాగుండేవి! పెద్ద పెద్దవాళ్ళంతా ఎంతో మెచ్చుకున్నారు. ఇంత చిన్నపిల్లలు ఎంత బాగా చేశారంటే ఎంతబాగా పెళ్ళి చేశారని అంతా ముక్కుమీద వేలేసుకొన్నారు. లగ్నం మొదలు నాగవల్లి దాకా ఏ వొక్కటి వొదిలిపెట్టలేదు. ఎప్పుడేది చేస్తారో మాకు తెలియకపోతేకదూ?

పాటలతో పెళ్ళిపందిరి ఎగరగొట్టేశాము. ఎన్నెన్ని పాటలు! బొమ్మ పెళ్ళికని—చదువులు రావుకదూ!—నోటితోనే అన్ని పాటలూ చెప్పించుకొన్నాము. నలుగుల పాటలు, ద్వారబంధం దగ్గర పాటలు, మంగళహారతులు, అలకపాన్పుదగ్గర పాటలు, అంపకపు పాటలు ఇన్నీ అన్నీనా ? ఎక్కడా-ఒక్క వరస-తప్పిపోకుండా-ఏ సమయంలో—ఏది పాడాలో అది పాడి-శభాషనిపించుకున్నాము.

అక్కయ్య పెళ్ళికి పెద్ద పందిట్లో నాగవిల్లి బాజా వాయించారు. నాగవిల్లి బాజా స్వరం వింటేనే కళ్లుచెమరుస్తాయి. మేమూ పెళ్ళికూతుర్ని అంపకాలు పెట్టేశాము. ఇహ నాకు దుఃఖమాగింది కాదు. ఏడుపు ఏడుపు ఒకటే ఏడుపు! ఎంతమంది ఓదార్చినా ఏడుపు ఆగిందికాదు!"

"బొమ్మని అంపకం పెట్టినా ఏడుస్తారా?" అన్నాది మునిమనవరాలు.

"ఏడుపొచ్చేసింది దానంతకదే! నాకెవ్వరూ చెప్పనయినాలేదు. పెళ్ళికూతురు బొమ్మ నాది. పెళ్ళికొడుకు బొమ్మ మావొదినది. అది నా

యీడుదే. వియ్యపురాలితనం ఇంతా అంతా చేసిందా? అంకల మాలక్ష్మి అంటే అదే వెయ్యి తియ్యారింపులు తియ్యారించుకొని ప్రాణాలు రాచి రంపాన పెట్టింది. అప్పగింతలవేళ రాగానే 'వెళ్ళిపోతాం బళ్లు కట్టించియ్యండి' అని గంగవెర్రులెత్తించింది. నాకూతురత్తారింటి కెళ్ళిపోతోం దర్రాఅని నేనొక్కర్తే ఏడుపు.

ఆ బొమ్మల పెళ్ళితో నా సరదాలన్నీ సరి. మరి నాలుగునెలలైనా తిరక్కుండా నా పెళ్ళి అయిపోయింది. అనుకోకుండా నాకు కళ్యాణ ధార కొట్టుకొచ్చింది" అని జాలిగా చెప్పింది ముత్తవ్వ. తన కళ్యాణ విషయం సంతోషంగా చెప్పలేదు.

"బొమ్మల పెళ్ళి సరదాగా అయింది. తరువాత నీకు పెళ్ళయింది" అన్నాడు మునిమనవఁడు.

"పెళ్ళే అయిపోయింది నాయనా! ఆడదాని బతుకంత హీనం మరొకటి లేదు" అంది ముత్తవ్వ.

"తవ్వా నిన్ను ముసిలి మొగుడికిచ్చేరుకదూ?" అన్నాది ముని మనవఁరాలు.

"మొగాడికి ముసిలేవిటిఁతల్లీ. ఆడదాని కైదోతనం ఉండాలికాని" అన్నాది ముత్తవ్వ.

"మీ నాన్న అంత గొప్ప కరణంగారు కదా, ముసిలాడి కెందు కిచ్చాడు?" అనడిగింది మునిమనవరాలు.

"ఇవ్వక తప్పుతుందా? ఆయనెవరో అనుకున్నారా ? మా పెద్ద మేనత్త పెద్దకొడుకు. నడివయస్సులో పెళ్ళాం చచ్చిపోయింది. ఉన్న మేనమామల కూతుళ్లలో పెద్దదాన్ని నేనే. వాణ్ణో యింటివాణ్ణి చెయ్యక పోతే ఎలాగ అని మా నాన్నే నడుం కట్టుకుని చేశాడు. ఆ రోజులూ, అభిమానాలూ వేరు. ఇప్పుడు ఆ మేనరికాలే కాలతన్నుకుంటున్నారు." అన్నాది ముత్తవ్వ.

"గొడవ గొడవ చేస్తున్నావు. ఓమూలనుంచి తెల్లారిపోతున్నాది" అన్నాడు మునిమనవఁడు. వాడికి ముత్తవ్వ పెళ్ళి గొడవ బోధపడలేదు.

"తెల్లారే పోయింది!.... నాయన్నాయన ఒక్కసారి వీపుగోకి పెడుదూ చివఁచివఁలాడిపోతున్నాది. దబ్బుదబ్బున చెప్పేస్తాను" అన్నాది

ముత్తవ్వ. "గోకుతాను చెప్పు" అని మనవడు వీపంతా బరుకూ బరుకూ బక్కరీశాడు. "చచ్చేన్రోయ్! చచ్చేన్రోయ్! ఇక చాలు. వీపంతా రాసి" అన్నాది ముత్తవ్వ.

"పెళ్ళి పూర్తయిందా? ఇహ చెప్పు జేగంట వేశైపోతున్నాది" అన్నాడు మనవడు. వాళ్ళ నాన్న సుస్వరంతో కంఠం బాగా ఎత్తి దేవతార్చన చేస్తున్నాడు. మహానైవేద్యానికి వంటకాలన్నీ వాళ్ళమ్మ నట్టింట్లో తెచ్చిపెట్టేసింది. బుడబుక్కలవాడు ఏ వీధిలోనో బుడబుడ బుడక్కంటున్నాడు. దేవాలయంలో నుంచి గంటలు జేగంటలు బయలుదేరాయి.

"ఎవరైనా సాయం వుంటే బావుణ్ణు. ఆచారిగారు దద్దోజనం, చక్రపొంగలి హాయిగా పెడతారు" అన్నాడు మునిమనవడు.

"మనింట్లో పిండివంట లేకపోతేకదా?" అన్నాది మనవరాలు.

"తవ్వా చెప్పు చెప్పు" అని తొందరపడ్డాడు మనవడు. ముత్తవ్వ కుంపట్లో నిప్పులన్నీ కూడదీసి మళ్ళా మొదలెట్టింది.

"ఇహనేముంది అయేపోయింది. నాగవిల్లి బాజా వాయించేశాము. తెల్లవారుఝామున పిల్లలందర్నీ దబదబాలేపేసి దబ్బు దబ్బున చద్దన్నాలు పెట్టేశారు. మేము వొణ్ణాలు తింటూ వుంటే వీధిలో భజంత్రీలు హోరెత్తుతూ వాయించారు బాకాలతో. మేము చూడకుండానే పెళ్ళికూతుర్నీ, పెళ్ళికొడుకునీ సవారీలో ముందు పంపించేశారు. మేము వీధిలో కొచ్చేసరికి వీధినిండా రెండెడ్లగూడుబండ్లు పూనేసి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. గర్భిణీస్త్రీలకి ప్రత్యేకంగా మేనాలు పందిట్లో ఉన్నాయి. మమ్మల్నో రెండెడ్ల బండీలో కుక్కేశారు. మాకు జ్ఞాపకం లేకపోయింది. తొందర తొందర. ఏమైనా తోస్తేనా? ఇహ బళ్లు కదలడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి; మా వొదినకి జ్ఞాపకమొచ్చింది. ఏవిఁటీ సాధనమంటే ఏవిఁటి సాధనం అనుకొని ఏం బుద్ధి అంటే ఏం బుద్ధి అనుకొని గుంజాటన పడపోయాము.

బండి గూడు నుంచి ఈనె పీకిముక్కులో పెట్టుకొని "హాఁచ్ఛీ"అని తుమ్మేను. ఇహ వరసగా తుమ్ము తరువాత తుమ్ము తుమ్ము తరువాత తుమ్ము ముక్కు బద్దలైనన్ని వొచ్చేయి.

మా నాన్న పెద్ద చేపాటికర్ర పట్టుకుని చుట్టకాలుస్తూ పందిట్లో నిలబడి అందరికీ పనులు పురమాయిస్తున్నాడు. 'ఎవర్రా వెధవల్లారా

తుమ్ములూ?' అన్నాడు. ఒక పక్క నేనని తెలిస్తే చావబాత్తాడని భయం. ఇంకో పక్క తుమ్ములు నాన్న చెవులో పడ్డాయని సంబరం! కుక్కిన పేనులాగ కిక్కురుమనకుండా కూచున్నాను. ముక్కులో దురద వాదలక మళ్ళా తుమ్మొస్తూ ఉంటే ఓ బలవంతాన ఆపుకొని చచ్చాను. అంతా మొహమొహాలు చూసుకొన్నారు. విసవిస లాడారు.

'నయమే పెళ్ళికొడుకు పెళ్లికూతురూ వెళ్ళిపోయారు' అని సముదాయించుకొన్నారు.

'తుస్సుతుస్సుమని వెధవ తుమ్ములు. దిగండంతా బళ్లు' అన్నాడు మా నాన్న. గోలగోల అయిపోయింది. అందర్నీ దింపి అందరినీ కాళ్ళు కడుక్కోమని కూచోపెట్టారు.

"ప్రయాణానికి సిద్ధంగా ఉంటే బుద్ధీ జ్ఞానం లేకుండా ఎందుకూ తుమ్మేవు? నీ బుఱ్ఱ చితగ్గొట్టవలసింది" అన్నాడు మునిమనవడు.

"విను విను చెపుతుంది."అన్నాది మునిమనవరాలు. మనవడు అన్న మాట ముత్తవ్వకి మహాకోపం వచ్చింది. ఆనాడు వాళ్ళెవరో అన్నట్టు ఈనాడు మనవడు బుద్ధీజ్ఞానం లేదంటే ఉక్రోషం వొచ్చింది. పెద్ద గొంతుకతో పళ్లు కొరుక్కుంటూ మనవడిమీద విరుచుకుపడ్డాది.

"భడవా ఎందుకు తుమ్మేనా? నీ సొమ్మేం పోయింది. గండగత్తెర మాకొచ్చిపడ్డాది. ఇంత బొమ్మలపెళ్ళి చేశామా? పెళ్లికూతుర్నీ పెళ్లికొడుకునీ గృహప్రవేశానికి తీసుకెళ్లాలా? ఆ బొమ్మలు బొమ్మరింట్లో ఉండిపోయాయి. బండెక్కి మేం కూర్చున్నాము. దాంతో ప్రయాణం వో ఘడియ ఆగిపోయింది. దబ్బుదబ్బున బొమ్మరింట్లోకి పరిగెట్టేము. బొమ్మలు, సవారీ, మిగతా సరంజాము పెద్ద రంగురంగుల తాటేకుల బుట్టలో పెట్టి సిద్ధంగానే ఉంచాము. అది పట్టుకు పందిట్లోకి పరిగెట్టేము" అని ముత్తవ్వ ఎందుకు తుమ్మిందో చెప్పింది.

తుమ్ముల మాటైపోగానే క్షీరాన్నంలో ఏలకపళ్ళ వాసన ఘుమఘుమలాడుతూ వసారాలోకి వచ్చింది. వాళ్ళనాన్న దేవతార్చన మాత్రం "పాపాత్మా పాపసంభవా" లో పడి "రక్షరక్షో మహేశ్వరా" అనలేదు.